

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
Katedra pedagogiky a psychologie

**Současná příprava přestupu dětí
z mateřské na národní
školu**

**A contemporary preparation of children's transfer
from a nursery school to a primary school**

Bakalářská práce

Autor: Veronika Bartáková
Obor: Učitelství pro mateřské školy
Forma studia: Denní
Vedoucí bakalářské práce: doc. PhDr. Miroslav Somr, DrSc.
Datum odevzdání: 30. březen 2007

Anotace

Až donedávna bylo preprimární vzdělávání v mateřských školách nedostatečně doceňováno. Převládalo mínění že, „opravdové vzdělávání“ dětské populace začíná až při zahájení povinné školní docházky a to co se odehrává předtím je v podstatě jen hraní s dětmi.

V posledních letech se tento přístup mění. Předškolní výchova se začala chápat jako součást celoživotního vzdělávání.

Základní cíl preprimárního vzdělávání je připravit dítě pro život ve společnosti, vybavit jej určitými poznatky a dovednostmi pro vlastní rozvoj a vzdělávání.

Jádro významu vstupu do školy je v tom, že dochází k počátku velké proměny dítěte. Dítě je uvedeno do nového postavení, učí se realizovat nové životní role

a mezilidské vztahy. Je to role žáka vůči učiteli, spolužáka vůči dětem ve třídě.

Vstup dítěte do školy představuje v našem vzdělávacím systému významný předěl v životě dítěte.

Většina dětí poměrně pravidelně navštěvuje mateřskou školu, postupně si zvyká na jiný než rodinný režim a proto pro něj přestup do základní školy není tolik dramatický. Mateřská škola se významně podílí na přípravě dítěte na povinnou školní docházku.

V praktické části je možno nalézt dotazník aplikovaný ve 4 mateřských školách a ve 4 základních školách. Dotazník je zaměřen na vzájemnou kooperaci mezi mateřskou školou a základní školou a dnešní současnou přípravu dětí na základní školu.

Závěrečná část se týká výsledků šetření a co tato práce přinesla pro mě.

ANNOTATION

Until recently preprimary education wasn't appreciated sufficiently. It was predominated the opinion that real education of children's population starts not before beginning compulsory school attendance and everything what has happened before has been actually only playing with children.

This attitude is changing lately. A preschool education started being understood as a part of lifelong education.

A basic aim of preprimary education is a preparation of a child for a life in a society, to provide it certain pieces of knowledge and skills for its own development and education.

A gist of meaning of entry to school is in beginning of a big transformation of a child. The child is broken in a new position, it learns to realize new life's roles and interpersonal relationships. That is a role of a pupil towards a teacher, a schoolmate towards children in a class. The entry of a child to a school means in our educational system an important dividing line in a child's life. Most of children attend a nursery school regularly enough, they gradually get used to a different system from a family system and that is why a transfer to a primary school isn't so much dramatic. The nursery school participates significantly in a preparation of a child for a compulsory school attendance.

In a practical part there is a possibility to find a questionnaire applied in four nursery schools and four primary schools. The questionnaire is intent on a mutual co-operation between a nursery and a primary school and today's contemporary preparation of children for a primary school.

The closing part refers to results of inquiry and what was the contribution of that work for me.

Heslo :

*„Na dobrém počátku
všechno záleží“*

Jan Amos Komenský

Poděkování :

Touto cestou děkuji vedoucímu bakalářské práce, doc. PhDr. Miroslavu Somrovi, DrSc., za rady, připomínky a metodické vedení práce.

Prohlášení :

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci vypracovala zcela samostatně a veškerou literaturu jsem uvedla v seznamu použité a citované literatury.

V Českých Budějovicích

24. listopad 2006

Podpis

.....

Obsah

Úvod	8 str.
1. Teoretická část	
1.1 Dítě v procesu výchovy a vzdělávání – východiska humanistického přístupu.....	10str.
1.2 Reformní pedagogika.....	11 str.
1.3 Různé typy dnešních škol.....	11str.
1.4 Životní podmínky současných dětí.....	12str.
1.5 Charakteristika předškolního věku.....	14str.
1.6 Charakteristika mladšího školního věku.....	15str.
1.7 Vize vzdělávání – předškolní a základní vzdělávání.....	15str.
1.8 Školní zralost a nezralost.....	18str.
1.9 Školní připravenost.....	21str.
1.10 Integrace mentálně postižených do základní školy.....	22str.
1.11 Program výchovné práce pro mateřské školy.....	22str.
1.12 Vzdělávací program pro národní školy.....	26str.
2. Důležité pojmy k tématu.....	29str.
3. Současný stav řešení problému.....	30str.
2. Praktická část	
2.1 Cíl a použitá metoda.....	32str.
2.2 Kooperace mezi mateřskou školou a národní školou.....	32str.
2.3 Výzkumná část, popis zkoumaného vzorku a vyhodnocení použitého dotazníku.....	33str.
3. Závěry výzkumu.....	40str.
Závěr.....	42str.
Seznam použité literatury.....	44str.
Seznam příloh.....	44str.

ÚVOD

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala proto, že jsem se chtěla dozvědět co nejvíce informací o přípravě dětí v mateřské škole na vstup do základní školy.

Jestli tato příprava probíhá za spolupráce mateřské školy se základní školou a zda výchova a vzdělávání v základní škole navazuje na osnovy školy mateřské.

Zkoumaným vzorkem jsou v tomto případě učitelky mateřských a základních škol. Vzhledem k zadání bakalářské práce jsem si vybrala dvě mateřské školy

a dvě základní školy paralelně venkovského a městského typu.

Dvě předškolní třídy mateřské školy a dvě elementární třídy základní školy se nacházejí v Týně nad Vltavou. Jedna předškolní třída a jedna elementární třída venkovského typu se nachází v Žimuticích a jedna předškolní třída a jedna elementární třída venkovského typu se nachází v Neznašově.

Obě tyto vesnice se nacházejí v blízkosti města Týn nad Vltavou.

Cílem mé práce bylo zjistit jakou mírou a jakými formami se podílejí učitelky mateřských škol na přípravu dětí, které půjdou do základní školy.

V základní literatuře byla použita část doporučené literatury jakou byl Vzdělávací program Mateřská a Národní škola a Helus, Z. Dítě v osobnostním pojetí. Dále jsem použila knihu Mertin, V., Gillernová, I. : Psychologie pro učitelky mateřské školy, která se též v malé míře zabývá touto problematikou. Část věcí jsem čerpala z článků v časopise Informatorium a některé věci jsem si vyhledala na internetu. Samotné zpracování práce mi trvalo zhruba 3,5 měsíce, z toho necelý měsíc jsem pracovala na přípravě a zpracovávání dotazníků. Vypracování této práce mi trvalo takovouto dobu z důvodu malé informovanosti a nedostupnosti informací v literatuře. Myslím si, že o této problematice se velice málo píše, i když se zdá, že je to poměrně aktuální téma. Důležité pro uvědomění si problému tohoto tématu je vědět, k čemu vůbec slouží mateřská škola a k čemu základní škola.

Stěžejním úkolem mateřské školy až do roku 1989 bylo připravit dítě na vstup do školy. Tomuto úkolu byl přizpůsoben program, režim i způsob práce na mateřské škole. Režim byl striktně stanoven.

Před rokem 1989 mateřská škola omezovala dítě a jeho aktivitu. Málo respektovala jeho potřeby a zájmy a dostatečně nevnímala individuální předpoklady.

Po roce 1989 došlo k odklonu od pevně stanoveného režimu, ale i od programu výchovně vzdělávací práce.

Transformace otevřela prostor pro svobodnou volbu základního pedagogického přístupu a dala učitelkám příležitost uplatnit svoji iniciativu v rozhodování o vlastní pedagogické činnosti.

V Dřívější době bylo dětství bráno jako nevýznamné. Postoj společnosti ke zvláštnostem dětí byl necitlivý a lhostejný.

Období humanismu přistoupilo k dítěti vstřícněji. Dítě už nemohlo být trestáno.

Jan Ámos Komenský upozornil na nezbytný respekt ke specifickým potřebám dětí.

Jan Jack Rousseau jako jeden z prvních obhajoval práva dítěte a stal se zakladatelem teorie přirozené svobodné výchovy. Teorii „přirozené výchovy“ založil na svém učení o „přirozeném právu“, které chápal zejména jako respektování přirozenosti dítěte a jeho věkových zvláštností.

Z počátku vývoje byl vznik předškolních institucí zdůvodňován hlavně sociálně – pečovatelským posláním a jejich cíl byl spatřován výhradně v zastoupení rodinné péče.

Brzy se však ukázalo, že prostřednictvím institucionální výchovy můžeme přípravu dítěte na život zdokonalovat a zlepšovat tak cestu dítěte k dospělosti.

V úvahách o budoucnosti mateřské školy se vychází z přesvědčení, že ve svém obsahu i formě by měla mateřská škola připomínat rodinný dům s útulným zákoutím pro hru, zábavu a plnění povinností i prací. Dítě v tomto domě nachází své místo, může se sem uchýlit s vědomím, že je nablízku dospělý, na něhož se lze kdykoliv obrátit.

Mateřská škola v čele s dobře připravenou učitelkou představuje počátek systematického výchovného působení.

1. Teoretická část

1.1 Dítě v procesu výchovy a vzdělávání – východiska humanistického přístupu

„Základní tezí tohoto přístupu je pozitivní pohled na člověka. Dítě je v základu dobré, tvořivé, společenské. Každému individu je vrozena schopnost růstu, sebezvoje a naplňování vlastních možností.“(2, str.50)

Předchůdci : J. Locke

J. J. Rousseau

J. H. Pestalozzi

John Locke říkal, že dětem je třeba učinit život tak zábavný a příjemný, jak to jen jde a veškeré učení má být pro děti hrou a sportem. Doporučoval dávat dětem maximální volnost pohybu v přírodě a dopřát jim prožitky ze slunce a vody.

Děti nemají být rozmazlovány. Otužování a odolnost však nesmějí být výsledkem násilí a trestů.

Jean Jacques Rousseau říkal, že významnou roli sehrává přirozenost dítěte. Dítě se učí radostně, zábavou a sportem. J. J. Rousseau viděl přirozenost už v základech pohledu na dítě, od samotného narození. Podle Rousseaua by dítě nemělo dostávat umělé hračky a loutky, nemělo by se učit z knih, ale učit se přirozenému vnímání přírody. Úkolem vychovatele je dovést dítě k pomoci překročit své dětství do dospělosti.

Johann Henrich Pestalozzi sám děti vychovával. Byl známý svým zájmem o děti, které se ocitly v krajní nouzi. Zastával se dětí nemanželských. Do své výchovné péče bral děti opuštěné, nemocné a sirotky, které učil dovednostem potřebným k životu.

1.2 Reformní pedagogika

Hlavním znakem reformní pedagogiky je důraz na dítě jako na člověka s jeho psychickými přednostmi, které se mají v plnosti rozvinout, v žádném případě nesmějí být potlačeny, utlumeny nebo opomenuty. Respektováním těchto kvalit vzniká mezi vychovatelem a dítětem vztah partnerství.

Vychovatel dítěti rozumí, hodně dává, ale i vychovatel od dítěte hodně dostává.

Vztah mezi dítětem a vychovatelem je prostoupen vzájemnou úctou a tvořivým jednáním, jehož cílem a obsahem je rozvoj osobnosti dítěte.

Základními představiteli reformní pedagogiky byli Ellen Keyová a Marie Montessoriová.

Ellen Keyová říkala, že je třeba skoncovat se školami jako továrnami na výrobu poslušných a poddaných a budovat školy nové, ve kterých budou předpoklady zrodu osobnosti u každého dítěte, kde budou všechny děti respektovány

a podporovány.

M. Montessoriová tvrdí, že dětství má být patřičně dlouhé a vychovatel má být vybaven trpělivostí a schopností pozorného vyčkávání. Patřičně dlouhé dětství je předpokladem spontánního dětského projevu.

1.3 Různé typy alternativních škol

Alternativní škola - je jakákoliv škola, státní i nestátní, která se odlišuje od standardních škol. Liší se svou pedagogickou a didaktickou specifičností.

Alternativní školy se dělí na klasické reformní školy, církevní školy a moderní alternativní školy. Ke klasickým alternativním školám se řadí škola Waldorfská, Montessoriovská, Jenská a Daltonská.

Waldorfská škola – zakladatelem této školy byl rakouský filozof a pedagog Rudolf Steiner. Výchova a vzdělávání v této škole je podřízena podněcování

a rozvíjení aktivity dítěte, jeho zájmům a potřebám. Učitelé v takovémto typu školy nejsou vázáni osnovami a plánují výuku ve spolupráci s žáky a částečně i s rodiči.

Nejpočetněji je typ této školy zastoupena v Německu.

Montessoriovská škola – zakladatelkou této školy je Marie Montessoriová, italská lékařka, pedagožka a průkopnice mírového hnutí.

Základním smyslem výchovy

a vzdělávání v této škole je vytvářet takové prostředí, které umožňuje normální, přirozený vývoj dětí. V procesu učení je důležitá vnitřní tvořivost dítěte.

Jenská škola – zakladatelem této školy byl německý pedagog Peter Petersen. Charakteristickými rysy Jenské školy je sdružování dětí podle věkových skupin. V jenské škole jde o vytvoření bohatého, podnětného a volného edukačního prostředí pro děti.

Daltonská škola – tato škola vznikla z iniciativy americké učitelky Helen Parkhurstové. Základními principy této reformní školy je svoboda žáka, osobní zkušenost na základě samostatné činnosti žáka a zdůraznění spolupráce u dětí. „Daltonské školy jsou někdy charakterizovány jako „školy s uvolněnou třídní strukturou“.(6, str.44)

Církevní školy jsou různého stupně nestátní alternativní školy.

V osnovách církevních škol jsou i takové předměty jako je náboženství.

„Moderní alternativní školy souhrnně označujeme všechny současné typy alternativních škol, které nejsou odvozovány od koncepcí reformní pedagogiky

a nejsou zřizovány církevními nebo náboženskými společenstvími.“

1.4 Životní podmínky současných dětí

Současné dětství se stává víc a víc rozmanitým. Rozdílnost ve vývoji dítěte vyvolává nejvíce pozornosti podnětnost prostředí, vyplívajících z odlišných kultur, vzdělanosti rodičů, majetkových poměrech a kvalitě škol a mimoškolních aktivit. Dnešní dětství můžeme podle prof. Z. Heluse rozdělit na *dětství medializované, konzumní, dětství v bezdětném světě,*

dětství jedináčkovské, proplánované, opečované a urychlované dětství versus dětství zanedbané, scholarizované dětství, emocionálně přetížené dětství a agresivní versus viktimizované dětství.

Dětství medializované – média znamenají dalekosáhlé obohacení života.

„Díky jim jsou nám i nejdlehlší končiny světa jakoby na dosah.“

(1, str.64) Učení podporované počítači otevírá nové možnosti vzdělávání neslyšícím i nevidomým. Na druhou stranu média mohou navozovat závislost způsobující oslabení vnímavosti a morálního rozhodování ve vypjatých situacích. Sledováním televizních programů, které si děti často vynucují podle módy se do mentality dětí dostává agresivita a drzost.

Dětství konzumní – Pod tímto termínem rozumíme dětství vystavené působení reklamy. Tržní prostředí svou rozmanitostí rozšiřuje možnosti člověka vybrat si, rozhodnout se, ale současně může být závažným způsobem ohrožována svébytnost dětí, které nedokážou těmto nabídkám odolávat. Děti, které si např. nemohou dovolit oblečení, které se právě stalo módou bývají vystaveny diskriminaci.

Dětství v bezdětném světě, dětství jedináčkovské – Stále více lidí se rozhoduje pro bezdětný život nebo nechtějí více než jedno dítě. „Dítě se stále častěji stává někým, kdo přináší řadu omezení a nese sebou značné náklady.“(1, str.68) „Podle výzkumných zjištění většina možných rodičů odpověděla: „Chci si svůj život užít a něco z něho mít. Jenom proto, aby se mé děti měly lépe, se nehodlám nijak omezovat a přinášet oběti.“(1, str.69)

„Jedináčkovství se stává přirozeným, že když už dítě, tak stačí jedno.“(1, str.70) Nevýhodou jedináčkovství je, že dítě se příliš cítí být středem dění a trpí, když jím není. Takové dítě se hůře orientuje v dětské společnosti. Na druhé straně výzkumy prokázaly, že oproti mnohočetným rodinám je v rodině, kde je pouze jedno dítě více projevována citová vazba a ve vývoji dítěte je věnováno více aktivní pozornosti.

Proplánované, opečované a urychlované dětství versus dětství

zanedbané – Rodiče, které se konečně rozhodnou mít dítě vše pečlivě plánují. Plánují jeho narození i další povinnosti a výkony, které mají razit cestu jeho životní úspěšnosti. „Odchylky dítěte od jeho předpokládané dráhy mnoho rodičů těžko snáší.“(1, str.71) Protikladný pól představuje

dětství zanedbané. Tedy dětství, kterému chybí i ty nejzákladnější jistoty, řád a životní rytmy.

Scholarizované dětství – Scholarizací rozumíme zeškolštění. Myslí se tím skutečnost, že jsou děti vyjmuty ze svých běžných, mimoškolních prostředí podrobeny působení školy. „Cílem při tom je organizovat jejich systematické vzdělávání. Scholarizace ovlivňuje vyhlídky na kariéru, podmiňuje kvalitu života v dospělosti.“(1, str.73)

Emocionálně přetížené dětství – „Myslí se to, že dítě je vystaveno citovým zážitkům, které nedokáže vnitřně zpracovat jako orientující a posilující zkušenost, jako něco smysluplného.“(1, str.75)

Agresivní versus viktimizované dětství – V dnešní době je podle výzkumů dokázáno, že děti dnes jsou více agresivnější. Příčinou většinou bývá násilí, které vidí doma, filmy, videa a počítačové hry, ve kterých je násilí základním stavebním prvkem děje. K ubližování druhým může vést zvědavost: „Dítě zkouší kolik ten druhý vydrží“, můžou jim být kompenzovány jeho neúspěchy či jim to může přinášet pocit dobrodružství, vzrušení. Viktimizace znamená, že je z někoho dělána oběť.

1.5 Charakteristika předškolního věku

Toto období začíná po třetím roce života a končí nástupem do školy. Dítě v předškolním období charakterizuje silná snaha být aktivní a přenášet již získané a právě získané schopnosti do praxe. Myšlení předškolního dítěte je typické svým egocentrismem a vázaností na přítomnost. Pro tento věk je typické velmi živá představivost. Identita dítěte je tvořena tím, jak je hodnoceno ostatními lidmi. Dítě se chce podobat rodičům a tak nekriticky přijímá jejich způsoby chování, názory atp.

Do této vývojové etapy spadá i vytvoření pohlavní identity. S rozvojem pohlavní identity souvisí převzetí pohlavní role. Ztotožnění se s pohlavní rolí je výsledkem sociálního učení.

Předškolní dítě si za kamaráda vybírá dvojníka, tj. někoho kdo je mu podobný.

Typické a normálně se vyvíjející dítě v předškolním věku je hravé

a aktivní.

Toto období končí nástupem do školy, který je možný tehdy, když je na to dítě dostatečně zralé. Zralost se týká jak fyzické, tak i psychické oblasti. Až po šestém roce nastává schopnost dobře rozlišovat písmena a koordinovat oční pohyby. Tyto schopnosti jsou závislé na zrání centrální nervové soustavy a mozkových hemisfér.

1.6 Charakteristika mladšího školního věku

Tato vývojová fáze začíná zahájením školní docházky a končí nástupem pubescence. Normálně vyvíjející dítě se snaží být co nejvíce aktivní, rádo spolupracuje s druhými a chce poznávat okolní svět.

Nejtypičtějším rysem myšlení mladšího školáka je jeho závislost na pozorovatelné skutečnosti.

Číslo je pro dítě abstraktní symbol, jehož význam dítě pochopí až později. Dítě postupně opouští svůj egocentrismus a začíná respektovat, že není středem všeho dění.

Počátek školní docházky je pro dítě velmi náročnou životní etapou a úlohou rodiny a mateřské školy je dítěti toto období maximálně usnadnit. Dítě by mělo jít do školy „vyzbrojeno“ dovednostmi ze sociální oblasti. Většina dětí je pro nástup do školy dostatečně zralá v šesti až sedmi letech. Dítě se musí učit zvládat relativně dlouhodobé odloučení od rodiny, přijmout autoritu učitele, soustředit se na výuku a integrovat se do skupiny spolužáků.

Úspěšnost, s jakou se dítěti podaří zvládnout začátek školní docházky, závisí na jeho předchozí představě o významu školy a na základě informací, které o ní dostane. Pokud však ty informace nejsou doplněny pozorovatelnou realitou, dítě jim nevěří.

1.7 Víze vzdělávání – předškolní a základní vzdělávání

Předškolní vzdělávání znamená uvedení dětí raného věku do prostředí školního typu. Je nedílnou součástí etapy vývoje dítěte. Je to příprava na další životní období.

Historický vznik institucí pro předškolní výchovu je spojován s německým pedagogem Friedrichem Froblem, který založil první mateřskou školu označovanou termínem Kindergarten.

Základním úkolem předškolního vzdělávání je připravit dítě na požadavky vzdělávání v základní škole. Kvalitní příprava na základní školu je jedním z cílů mateřské školy. Mateřská škola musí tedy stanovovat své cíle a kritéria s ohledem na požadavky základní školy.

Do předškolního vzdělávání jsou zapojovány děti do 6-ti let věku. Jedná se o specifický druh „hlídání dětí“, které se uskutečňuje prostřednictvím mateřských škol. Úkolem předškolního vzdělávání je doplňovat rodinnou výchovu a pomoci zajistit dětem podnětné prostředí s dostatkem podnětů k aktivnímu rozvoji

a učení. Děti se v mateřských školách učí (básničky, písničky, barvy, základy společenského života a soužití ve skupině vrstevníků), ale také chodí na výlety.

Předškolní vzdělávání má obohacovat denní program dítěte a poskytnout mu odbornou péči. Čas prožitý v mateřské škole by měl být pro každé dítě časem radosti, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých základů do života a dalšího vzdělávání.

Důležitým úkolem je tedy vytvářet dobré předpoklady pro pokračování ve vzdělávání a podporovat individuální rozvojové možnosti dětí. Jde zejména o to, aby přechod z mateřské školy na základní školu byl příjemný a snadný.

„Základní škola obecně staví na výsledcích práce mateřské školy a má řadu a řadu požadavků, které dítě nezíská prostým zráním, přítomností ve společnosti a někdy ani rodinnou výchovou, ale je k němu zapotřebí specifický trénink.“(2, str.218) Oblast přípravy na vstup do základní školy by neměla dominovat programu školy mateřské, ale měla by být její součástí. Obě tyto instituce proto musí koordinovat své požadavky tak, aby existovala mezi nimi návaznost, aby se některé dovednosti získané v mateřské škole přechodem na školu základní neztratily a aby mateřská škola připravovala děti na skutečné požadavky základní školy. Výrazné odlišnosti institucí by mohly vést k tomu, že se dítě nedokáže přizpůsobit nároků první třídy

a nebude tedy moci zvládat její požadavky.

Veškeré úsilí mateřské školy by mělo vést k tomu, aby dětem pomohla dobře se na tento důležitý úsek jejich života přichystat, aby nedošlo ke zklamání v důsledku malé nepřipravenosti nebo úzkosti z nového prostředí. Tomuto cíli podřizuje učitelka svou práci. Přípravu dětí na školu provádí jako dlouhodobý sledovaný záměr.

„Když děti u nás dosahují šesti let, dochází k výraznému předělu, stávají se žáky, školáky.“(4, str.21) Role školáka není tedy rolí výběrovou, ale získává ji po dosažení určitého věku. Většina dětí, které před vstupem do školy dovrší šestý rok, je schopna většinou bez problému zahájit školní docházku a přijmout novou roli školáka. S touto novou životní rolí souvisí celá řada proměn, týkajících se postavení dítěte, nových osobních zážitků a zkušeností. Vstup dítěte do školy je velkou událostí nejen pro dítě samotné, ale i pro jeho rodiče. Druzí lidé se na něho dívají jinak.

Základní školství pokrývá 9 let povinné školní docházky, která je rozdělena do dvou stupňů. 1.stupeň – sem patří děti od 6 do 11 let a 2.stupeň, kde jsou děti od 12 do 15 let.

Základní školství je bezplatné a vybírají ho sami rodiče pro své dítě s ohledem na jeho umístění nebo specializaci (jazykové školy, sportovní školy aj.).

V průběhu povinné školní docházky získávají žáci základy kvalitního, funkčního a moderního všeobecného vzdělávání. Po absolvování základní školy by měli žáci dobře ovládat český jazyk a také alespoň částečně jeden z cizích jazyků. Dále by měli získat všeobecný přehled o světových i českých dějinách, zeměpise, biologii, chemii, fyzice, matematice a základech společenských věd.

Základní vzdělávání má také kultivovat osobnost po stránce rozumové a emocionální. Neměla by opomíjet rozvoj tělesné zdatnosti a pohyblivosti dětí.

Povinná školní docházka by měla v dětech rozvíjet schopnost samostatného myšlení a rozhodování v základních životních otázkách.

Návaznost předškolní výchovy a čtyřletého prvního stupně základní školy znamená vnitřní strukturální a obsahové propojení obou školských institucí. Účelem návaznosti je zvýšení efektivnosti práce základní školy

a využití výsledků předškolní výchovy. Mateřská škola musí po celou dobu docházky dítěte do ní soustředit svou přípravnou práci pro školu. „Cílem optimální přípravy je zabezpečit přirozený, nenásilný a úspěšný přechod dítěte z mateřské školy

a plynulou návaznost výchovně vzdělávací práce obou institucí.“

„Zkvalitnění přípravy na školu vrcholící v posledním období docházky dítěte do mateřské školy závisí především na odborné práci učitelky.“

„Důležitým činitelem je i celé rodinné zázemí dítěte, podmínky, které rodina vytvoří pro jeho úspěšnou školní práci a její zájem o ni.“(5, str.212)

1.8 Školní zralost a nezralost

„Tradičně se školní zralost týká výlučně dítěte.“(2, str.) Školní zralost je definována jako zralost dítěte tělesná, duševní, emoční a sociální. Jde tedy především o zralost centrální nervové soustavy, která se projevuje celkovou změnou reaktivity, emoční stability a odolnosti vůči zátěži.

Zajímáme se o vývoj v nejranějších stádiích vývoje, zjišťujeme zdravotní stav, laterální, aspekty řečového projevu, grafomotoriku apod. Dostatečná zralost umožňuje lepší využití dětských schopností díky kvalitnější koncentraci pozornosti. Zralejší dítě se lépe soustředí a vydrží déle pracovat.

Zralost CNS je předpokladem k rozvoji zrakového

a sluchového vnímání a pro dobrou adaptaci na školní prostředí. Zrakové vnímání totiž dozrává až ke konci předškolního věku na takovou úroveň, která je potřebná ke čtení a psaní.

Podmínkou zvládnutí role školáka je také schopnost uvažovat na úrovni konkrétních logických operací.

Dítě, které získá určité parametry, je pokládáno za zralé a připravené pro zahájení povinné školní docházky.

Posuzování školní zralosti je v kompetenci odborníků. Tělesný stav zjišťuje pediatr. Stupeň, kvalitu a rozsah zvláštností a mentálních nedostatků zjišťuje psycholog a pedagog se podílí na stanovení diagnózy a prognózy. Jeho hlavním úkolem je doporučit výchovná opatření k odstranění nedostatků.

Pro rozhodnutí o vstupu dítěte do základní školy by měla učitelka brát v úvahu předpoklady na straně :

- dítěte,
- rodiny,
- mateřské školy,
- základní školy,
- školskému systému,
- jiné.

Předpoklady na straně dítěte

Zdůrazňujeme věk dítěte při vstupu do základní školy, pohlaví dítěte, rozvoj řečových dovedností (problémem je výrazná patlavost, chabá aktivní i pasivní slovní zásoba), schopnost učit se, intelektové předpoklady – chápavost, psychomotorické tempo, soustředění, grafický projev (jemná motorika, grafomotorika), zdravotní stav.

Do prvního ročníku školy může vstoupit dítě, které splňuje požadavky školského systému. Veškeré intervence se týkají výlučně dítěte. Ze všech proměnných (rodina, dítě, škola) je důležitá právě proměnná dítě. Pokud ono nevyhovuje požadavkům, je doporučován odklad školní docházky, zařazení do vyrovnávací třídy nebo do zvláštní školy.

Současná praxe ve školství směřuje k ověření školní způsobilosti včas před předpokládaným vstupem do školy, aby bylo v případě nutnosti možno využít zbývajících času k odborné pomoci např. k logopedické nápravě řeči, k rozvíjení jemné motoriky aj.

V pedagogicko – psychologických poradnách byly vypracovány komplexní programy pro rozvíjení funkcí a dovedností školy. Někteří rodiče docházejí přímo do pedagogicko – psychologických poraden k nápravným a rozvíjejícím cvičením, ve kterých pak pokračují i doma.

Odklad školní docházky

Dítě, které po dovršení šesti let není přiměřeně fyzicky, psychicky a sociálně zralé, může mít vzdělávání o jeden rok odloženo. Pokud dojde k odkladu školní docházky předpokládáme, že během ročního odkladu dítě vospěje

a v následujícím roce bude lépe připravené zvládat požadavky první třídy.

Děti, které jsou školsky nezralé, nedostatečně rozlišují tvary, vážne u nich koordinace oka a ruky, kreslí nejistě, mívají smyslové vady, vážnější poruchy řeči, bývají celkově opožděné. Projevují se neobratně, jsou nesamostatné, přecitlivělé, plačtivé, nesoustředěné, neklidné, impulsivní, mají špatný kontakt s učitelem i s dětmi. Příčinou těchto projevů může být zanedbanost výchovného prostředí, nedostatek v somatické vývoji a zdravotním stavu, opožděný mentální vývoj nebo snížený intelekt.

Pro konečné rozhodnutí o školní zralosti či nezralosti je potřebné podrobné psychologické vyšetření všech dílčích složek mentální výbavy, psychiky a osobnosti dítěte.

O odklad školní docházky žádají rodiče příslušná úřední místa o jeden rok. Svou žádost dokládají odborným lékařským vyšetřením nebo psychologickým doporučením.

Existuje však také možnost tzv. *dobatečného odkladu*, který může být udělen v případě, že v průběhu prvního pololetí se u dítěte projeví nedostatečná tělesná nebo duševní vospělost ke školní docházce.

Před dobatečným odkladem školní docházky varují pedagogové i psychologové, protože návrat dítěte zpět do mateřské školy v průběhu školního roku může být pro něho traumatizující.

Rozhodnutí o zahájení či odkladu školní docházky je tedy závažným krokem v životě dítěte a proto je vždy nutné respektovat individuální zvláštnosti dítěte.

Dnes stále více rodičů preferuje pozdější zahájení školní docházky a to především z důvodu prodloužit dítěti jeho dětství.

Vyrovňovací třídy

Do těchto tříd jsou tedy v některých případech zařazovány školsky nezralé děti. Vyrovňovací třídy bývají při základních školách a dětem se zde dostává individuální péče. Úkolem vyrovňovací třídy je vyrovnat didaktický deficit či jiné nedostatky žáků.

1.9 Školní připravenost

Pro úspěšné zvládnutí role školáka jsou potřebné mnohé kompetence, které se rozvíjejí učením a jsou závislé na specifické sociální zkušenosti.

Termín školní připravenost zahrnuje souhrn předpokladů pro úspěšné zvládnutí všech nároků školy.

Pro školu připravené a zralé děti se většinou na vyučování těší. Se svou novou společenskou rolí se vyrovnávají bez výraznějších obtíží.

Školní způsobilostí rozumíme dosažení takového stupně v tělesném a duševním vývoji, který umožňuje, aby dítě bylo schopno bez újmy vyhovovat nárokům, které na ně klade školní vyučování.

Většina našich šestiletých dětí je každoročně na požadavky první třídy základní školy dostatečně připravená a vyspělá.

Nástup do školy přináší změnu způsobu života. Škola děti rozvíjí tak, jak to společnost považuje za žádoucí. Pokud dítě nechápe smysl školního vzdělávání, stává se pro něho škola zbytečnou.

Subjektivní význam školní úspěšnosti ovlivní i rozvoj kompetencí - jako je vytrvalost, sebeovládání, odolnost k zátěži a schopnost překonávat překážky. Při nástupu do školy musí dítě dosáhnout také určité socializační úrovně, aby mohlo zvládat roli školáka a škola pro něho nepředstavovala nadměrnou zátěž. Pro adaptaci na školu je také významná dobrá úroveň komunikace. Jakýkoliv nedostatek v řeči zhoršuje postavení dítěte mezi svými vrstevníky i vztah dítěte s jeho učitelem. Dobrá znalost jazyka je podmínkou pro zvládnutí výuky.

Školní připravenost také zahrnuje schopnost respektovat běžné normy chování.

1.10 Integrace mentálně postižených do základní školy

Integrace do základní školy sblíží děti s postižením a bez postižení. Pro integraci mentálně postiženého dítěte je důležité diagnostikovat stupeň mentálního postižení. Do běžné základní školy by měli být integrováni žáci slabomyslní (IQ 85 – 70) a žáci s lehkou mentální retardací (IQ 70 – 50).

Podmínky pro integraci žáka s postižením :

- Pro žáka je potřeba vytvořit individuální výchovně vzdělávací plán. Obsah IVP musí být takový, aby žák měl šanci při jeho plnění být úspěšný. IVP musí odpovídat možnostem a schopnostem žáka. K sestavení IVP je důležitá spolupráce se speciálním pedagogem a rodiči žáka. Schvaluje jej ředitel školy. IVP lze v průběhu roku aktuálně upravovat. Spolužáci integrovaného žáka musí být seznámeni s tím, že výkon jejich kamaráda bude hodnocen podle jiných kritérií.
- Integrovaný žák nemusí hned od začátku povinné školní docházky zvládat běžný školní režim, tj. sedět v lavici celých 45 minut. Může pro něho být problém vydržet ve škole čtyři hodiny denně. Proto je možné do IVP zapracovat možnost sníženého počtu hodin školní docházky. Vhodné je vymezit v ZŠ prostory, kde by žák pod vedením dospělé osoby mohl relaxovat a zvolnit tempo výuky.
- Součástí výchovně-vzdělávacího týmu by měla být další osoba. Tou osobou je „asistent třídního učitele“, nebo „osobní asistent integrovaného žáka“, který však patří pod působnost sociálních věcí.

1.11 Program výchovné práce pro mateřské školy

Mateřská škola je chápána jako přirozený most pro přechod od nezávislého zlatého věku dětství k systematickému vzdělávání. Pro plynulý přechod dítě potřebuje určitou vybavenost. Celé předškolní období

k ní přispívá především tím, že dává dítěti příležitost hrát si, samostatně tvořit, respektovat pravidla a srozumitelně se vyjadřovat. Tím získává důležitý pocit sebedůvěry pro svou následující roli školáka. Proto se příprava na školu v mateřské škole odehrává jako každodenní součást socializace a kultivace dítěte, integrované do běžných životních situací.

Příprava na školu není žádným zvláštním programem, který by v předstihu učil děti tradičním školským způsobem, ale jde o přirozené rozvíjení těch schopností, které jsou vývojově neopakovatelné a nenahraditelné, pro předškolní období. Předškolní zařízení jsou součástí jednotné výchovně vzdělávací soustavy. Představují její první článek a zahrnují výchovu dětí od raného věku po vstup do školy.

Cílem předškolní výchovy je zabezpečovat všestranný rozvoj dětí v souladu s jejich věkovými možnostmi. Všestranný rozvoj zahrnuje oblast tělesnou, rozumovou, citovou, mravní, pracovní a estetickou. Výchovné poslání předškolních zařízení odpovídá specifice stadia vývoje dítěte předškolního věku a liší se od poslání základní školy v obsahu i v metodách práce.

Mateřské školy vedou děti k osvojování kulturně hygienických návyků a k soustavné péči o zdravý a tělesnou kulturu. Rozvíjí jejich řeč, myšlení, posilují zájem o hru, práci a učení. Vedou děti k tvořivosti a samostatnosti. „Uspořádání života dětí v mateřské škole má významnou úlohu v tělesném i duševním vývoji dítěte.“(5, str.65) Střídají –li se v určité posloupnosti činnosti, klid, spánek, soustředěné zaměstnání a vycházky, vypracovává se u dětí určitá soustava návyků a chování.

Obsah výchovné práce

Tělesná výchova – V různých tělovýchovných činnostech podporujeme růst

a zdravý tělesný rozvoj dětí. Zabezpečujeme dostatek pohybové aktivity, vedeme ke správnému držení těla, správné chůzi v různém terénu.

Zdokonalujeme běh, skok, házení a lezení dětí. Seznamujeme děti s nejběžnějším tělovýchovným nářadím, náčiním a zařízením zahrady.

Učíme je dbát na vlastní bezpečnost.

Rozumová výchova – Učíme děti znát svoje jméno, příjmení, věk a adresu svého bydliště. Děti dovedou pojmenovat nejbližší členy své rodiny a vědí kde pracují. Učí se orientovat v okolí mateřské školy, znají cestu z domova do mateřské školy, poznají nejdůležitější budovy ve svém okolí. Měly by poznat umístění základní školy, navštívit ji a radostně očekávat vstup do školy. Postupně by si měly osvojit základní pravidla silničního provozu a poznat nejzákladnější dopravní značky určené pro chodce. Pozorovat, umět pojmenovat a poznat některé rostliny, keře, stromy, zeleninu, běžná domácí, hospodářská a volně žijící zvířata. Poznat a pojmenovat části těla.

Jazyková výchova – Učíme děti aktivně a přirozeně navázat řečový kontakt se svými vrstevníky i s dospělými. Učíme děti používat v řeči přídavná jména, podstatná jména a slovesa. Zdokonaluje správnou výslovnost, artikulaci, intonaci, hlasitost a tempo řeči.

Rozvíjení základních matematických představ – Děti by se měly v mateřské škole naučit základní geometrické tvary, rozlišovat vpravo a vlevo na vlastním těle, měly by umět rozlišovat objekty podle velikosti (délky, šířky a výšky). Dále by měly umět vytvořit dvojice předmětů, uspořádat skupinu prvků na základě dějové a časové posloupnosti a umět užívat termíny, které se vyskytují při uspořádání (první, poslední, před, za).

Mravní výchova – Aktivitu a míru samostatnosti směřujeme k náročnějším činnostem, které souvisejí s přípravou na školu. Rozvíjíme u dětí základy pracovních vlastností (smysl pro povinnost, odpovědnost, pracovitost, pomoc druhým aj.). Upevňujeme návyky společenského chování. Děti by si měly osvojit určitá společenská pravidla a umět je dodržovat.

Pracovní výchova – Děti by se měly naučit samostatnosti při obouvání, oblékání

a svlékání. Upevňujeme u nich návyky při umývání, používání kapesníku a záchodu. Učíme je pečovat o udržování čistoty oděvů a předmětů se kterými manipulují. Na základě výsledků práce upevňujeme kladný vztah k práci a podporujeme tvořivost dětí.

Estetická výchova – U dětí rozvíjíme základní pěvecké návyky, učíme je některým písňím a hudebně pohybovým hrám. Rozvíjíme koordinaci pohybu s hudbou, seznamujeme s některými rytmickými a melodickými nástroji. Děti také učíme vnímat přírodní krásy, podílejí se s námi na úpravě prostředí ve škole. Zdokonalujeme u nich manipulaci a zručnost v zacházení s tužkou, štětcem atd. Sledujeme a upevňujeme základní hygienické návyky při práci s barvou.

Literární výchova – Seznamujeme děti s některými literárními útvary (pohádka, báseň), s některými dětskými knihami a časopisy, loutkovou hrou a filmem.

Desatero budoucích prvňáčků:

1. Znáť svoje jméno, příjmení, vím jak se jmenují rodiče
2. Umím se obléknout i převléknout, umím kličku
3. Umím si uklidit hračky, pastelky
4. Dovedu kreslit tužkou a pastelkami i malovat barvami
5. Poznávám barvu červenou, modrou, zelenou, hnědou a černou
6. Dovedu si připravit svačinu na ubrousek a umýt si pak ruce
7. Dovedu poslouchat maminky vyprávění se zájmem a v klidu
8. Pozorně sleduji pohádky, filmy, písničky a povídám si o nich
9. Umím vystříhnout obrázek nůžkami
10. Do aktovky si sám uložím věci, a to kam patří

1.12 Vzdělávací program pro národní školy

Primární vzdělávání je takové vzdělávání, které je realizováno na samém začátku povinné školní docházky a často mu předchází nepovinné preprimární vzdělávání.

Zahajuje se v jednotlivých zemích různě. Většinou se začátek povinné školní docházky pohybuje mezi pátým až sedmým rokem věku dětí. Např. v Anglii, Austrálii a Nizozemsku začíná školní docházka v pěti letech, v Německu a u nás v šesti letech, v Rusku a v severských státech až v sedmi letech.

„Doba dětství, zhruba od šesti do deseti až jedenácti let, je vyplněna novou fází systematictějšího vzdělávání.“(4, str.8) Do národní školy přichází dítě ještě zcela hravé. Prvým úkolem, který má tato škola je, přivést dítě pomocí hry k práci.

„Dítě přichází do školy ve věku, kdy jeho vnímání, pozorovací schopnosti a úsudek se teprve urychlujícím tempem dotvářejí.“(4, str.6) Přichází však s nemalými zkušenostmi, s chutí pracovat a poznávat.

Prvé dvouletí primárního vzdělávání je určené především k tomu, aby se dítě stalo školákem, poznalo prostředí školy a získalo základní návyky a dovednosti pro školní práci. V této fázi vede všechny děti společně jeden učitel.

Obsahem 1. stupně primárního vzdělávání má být obecný, přirozený pohled na skutečnost, nezatěžovaný vědeckými poznatky a odbornou terminologií. Je zaměřeno na vytváření základních složek gramotnosti (dovednosti čtení, psaní, počítání) a směřuje k tomu, aby si žáci osvojili hlavní zásady a normy lidského chování. Děti by dále měly získat nástroje kulturní komunikace, vytvořit si na základě elementárních poznatků přirozeně názorný, ale přitom ucelený obraz přírodního a společenského prostředí. Poznat a přiměřeně si osvojit základní pravidla a způsoby mezilidského soužití a získat elementární představu o mravních a občanských hodnotách, na nichž spočívá zdravé lidské společenství. Měly by získat orientaci v základních mravních hodnotách (úcta k životu a člověku), pochopit základní principy demokratické společnosti

(občanská svoboda, tolerance, spolupráce), projevovat úctu k právům a zákonům, vážit si svého domova, pochopit význam života a zdraví, osvojit si zásady zdravého životního stylu, naučit se respektovat ostatní, dbát na sebe a získat schopnost pracovat ve skupině.

Obecný charakteristický rys začínajících školáků je prosadit se snaživou pracovitostí, která jim přináší radost z úspěchu a dosažených výsledků, vyjadřuje jejich uspokojení z činnosti samotné, potěšení z toho, že na ni stačí a chrání je před ohrožením pocitů méněcennosti.

Orientace na osobnost žáků vyžaduje také zřetel k jejich individuálním předpokladům a možnostem.

Vzdělávací cíle představují určitý ideální stav, o jehož dosažení učitelé společně se žáky usilují.

Obsah výchovné práce – učební osnovy

Český jazyk – Dítě se potřebuje v životě i ve škole dorozumívat slovem i písmem, a proto se snažíme o to, aby se děti uměly domluvit s lidmi, porozumět textům, sdělit svůj názor nebo pocit a pochopit záměry a postoje druhých lidí. Samozřejmým cílem výuky mateřštiny na národní škole je naučit žáky číst a psát. Postupně by se měli naučit základy pravopisu a gramatiky. Za hlavní cíl národní školy považujeme, aby děti uměly jazyk používat, tj. hezky a výstižně mluvit.

Matematika – Matematické vzdělávání je postaveno na rozvíjení vlastních zkušeností žáka a vychází z přirozené touhy dětí předškolního věku počítat, kreslit a pracovat se stavebnicí. Děti se matematiku učí řešením úloh a činnostmi, které mohou mít ráz hry. Bez těchto aktivit není matematika v tomto věku sdělitelná. Nic v obecné škole by nemělo být nepřirozené nebo formální.

Prvouka, vlastivěda a přírodověda – Dítě do školy přichází ještě zcela hravé, zvědavé, plné fantazie, s určitými zkušenostmi ze svého okruhu : rodiny, mateřské školy, přírody, ze světa pohádek. Úkolem prvouky v prvních dvou letech školní docházky má především výchovný charakter.

Dítě se dostává do nového prostředí, stává se školákem. V první třídě získává návyky systematické práce, srovnává své výkony s výkony spolužáků, učí se spolupracovat, domluvit se, podřídit se nebo se umět prosadit.

2. *Důležité pojmy k tématu*

Primární vzdělávání – prvotní, základní, hlavní

Egocentrismus – upoutávání pozornosti k vlastní osobě

Kompetence – schopnost, způsobilost, kvalifikace

Integrace – spojení, vytvoření jednoho celku, sjednocení

Socializace – postupné začleňování jedince do společnosti prostřednictvím nápodoby a identifikace, zprvu v nukleární rodině, dále v malých společenských skupinách jako je školní třída až po zapojení do nejširších celospolečenských vztahů. Součástí socializace je přijetí základních a právních norem dané společnosti.

Diferenciace – rozlišování, poznávací proces jímž subjekt rozlišuje podstatné informace od nepodstatných, nové od starých.

Lateralita – nerovnoměrnost párových orgánů senzomotorických (oko, ucho) nebo hybných (ruka, noha), je odrazem dominance jedné z mozkových hemisfér, projevuje se tak, že zvláště přesné a jemné úkoly koná člověk vedoucím orgánem lépe a rychleji než druhým.

Senzomotorická koordinace – je to reakce kdy její úroveň se odhaduje dobou od signálu k zahájení reakce, dobou průběhu celé reakce, přesností reakce.

Koordinace – uspořádání aktivace funkčních jednotek.

3. *Současný stav řešení problému*

Řešeným problémem této práce byla současná příprava přestupu dětí z mateřské do základní školy. I když by se zdálo, že je to poměrně aktuální problematika

a tudíž často probíraná, skutečnost je jiná.

Před úvodem této práce jsem prošla spousty knih, ale zjistila jsem, že se o tomto tématu příliš nepíše. Myslím si, že je to určitě škoda, protože je to velice zajímavé téma. Ten kdo nemá praxi v mateřské či základní škole a chtěl by se dozvědět něco o tom jak by měli pracovat učitelky v mateřských školách s dětmi, aby byly dobře připravené na přechod do základní školy nemá v podstatě moc příležitostí.

O problematice tohoto tématu jsem se dočetla převážně v knize

Pitřha, P., Helus, Z. : *Vzdělávací program obecná škola a Vzdelávací program národní škola, MŠMT ČR*. V těchto knihách se můžeme dočíst o vzdělávacích cílech programu a jaká jsou východiska vzdělávacího programu. Jaké jsou podstatné rysy 1. stupně základní školy, co by dítě mělo umět před vstupem do první třídy základní školy a také jsou zde uvedeny obsahy výchovy a vzdělávání dětí v první třídě základní školy. Další literatura, která pojímá o tomto tématu je kniha *Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy*. V této knize je uvedeno co by se dítě mělo naučit v mateřské škole aby bylo dobře připravené pro vstup do základní školy. S touto problematikou souvisí i kooperace mateřské školy se školou základní, které se též píše v této knize. Je zde popsáno proč je tato kooperace vůbec důležitá. Je to hlavně z toho důvodu, že mateřská škola navazuje na elementární třídu školy základní. Předposlední knihou, ve které jsem se dočetla o tématu přestupu dětí je *Mertin, V., Gillernová, I. : Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Je zde uvedeno kdy je dítě připraveno jít do základní školy a problematika školní zralosti a připravenosti. Poslední kniha od autorek *Oprávilová, E., Gebhartová, V. : Rok v MŠ* uvádí základní informace o tom k čemu slouží mateřská

a základní škola. Jaké nastaly změny ve výchovně vzdělávacím procesu po roce 1989 a jaký je vztah mateřské školy k počátečnímu vzdělávání.

Jak je zde uvedeno informace tomto tématu jsem dohledala pouze v pěti literaturách. Vzhledem k zadání tohoto tématu si myslím, že by bylo dobré pokud by existovala nějaká kniha přímo od učitelek mateřské školy a základní školy

o tom jak ve skutečnosti pracují s dětmi. Bylo by potom možné srovnávat různé výsledky šetření. Každá literatura uvádí pouze to, jak by mělo být dítě připravené před vstupem do základní školy, co by se mělo v mateřské škole naučit, co by mělo zvládnout u zápisu do první třídy, ale nikdo už neví a nezajímá se o to, zda je to dítě opravdu dobře připravováno v mateřské škole pro vstup do základní školy.

2.Praktická část

2.1 Cíl a použitá metoda

Cílem mé bakalářské práce je vhodnými a přiměřenými metodami zjistit současný skutečný stav u daného vzorku. Zaměřit se na možnosti a vhodnost kooperace mateřské školy s národní školou a kvalitu přípravy dětí na přestup z mateřské školy do národní školy. Rozpracovat možné návrhy pro zlepšení situace. Ke zjištění tohoto cíle jsem použila metodu dotazníku. Dotazníky byly podány ve dvou třídách mateřské školy a dvou elementárních třídách školy základní (paralelně venkovského a městského typu).

2.2 Kooperace mezi mateřskou školou a národní školou

Před úvodem psaní této bakalářské práce jsem se dost zajímala o to, jak funguje kooperace mezi mateřskou školou a národní školou. Zjistila jsem, že nějaká spolupráce existuje, i když zdaleka není taková jakou jsem si představovala, že je a jakou by asi většina učitelek chtěla.

V praktické části jsem sestavila dotazník podaný učitelkám mateřských škol a základních škol, kde se měli vyjádřit a informovat právě o jejich vzájemné kooperaci.

Dle mého dotazníku jsem došla k zjištění, že většina mateřských škol s některou se základních škol spolupracuje, alespoň v malé míře. Některé mateřské školy spolupracují pouze s jednou základní školou, jiné s vícero. Většinou jejich spolupráce spočívá v tom, že se jdou děti z mateřské školy podívat jak vůbec taková opravdová základní škola vypadá. Učitelka je provede prostory školy, seznámí s tělocvičnou, jídelnou a dalšími učebnami např. počítačovou. Taková návštěva většinou probíhá těsně před zápisem do první třídy.

Málokteré školy spolu spolupracují více. Učitelky mateřských škol by uvítaly větší spolupráci, rádi by základní školu navštěvovali častěji, pořádali společně s dětmi z první třídy výlety a další různé akce. Děti, které teprve půjdou do školy, by si měly vyzkoušet, jak probíhá taková školní hodina. Prvňáčci by jim při výuce mohli pomoci a budoucí prvňáčci by tak měli možnost vidět co se už jejich kamarádi naučili, jak jsou šikovní a co i oni budou jednou umět, až budou chodit do školy.

Problém ale spočívá na straně základních škol. Nejde ani tak o to, že by školy nechtěly, ale vzhledem k jejich systematické práci, to není reálné. Nemají tolik času.

Myslím si, že kooperace mezi mateřskou školou a základní školou by měla být stálá a vzájemná, ale stává se, že tomu tak není.

V dnešní době, hlavně ve velkých městech jde spíše základním školám o jejich prestiž a ne o to, zda se tam bude budoucím prvňáčkům líbit a bude to pro ně ta nejlepší škola.

Právě kvůli tomu mateřské školy spolupracují jen s těmi školami, které už znají

a jsou pouze v blízkosti jejich školy. Podle mě, by ale měly mít děti i rodiče možnost a šanci poznat a získat informace i o jiných školách v jejich městě.

Je jasné, že není reálné navštívit každou školu ve městě, zvláště když jde o velké město. Myslím si ale, že by všechny základní školy, které se ve městě nebo v blízkosti nějaké vesnice nacházejí měly posílat do mateřských škol alespoň stručné představení jejich školy. Záleží už pak na rodičích kam svého budoucího prvňáčka vezmou k zápisu.

Z mého dotazníku jsem zjistila, že míra spolupráce mateřské školy se základní školou je dobrá, ale v některých mateřských školách je nízká.

V jedné nejmenované mateřské škole v Českých Budějovicích, která spolupracuje se základní školou v Českých Budějovicích není jejich kooperace příliš dobrá.

Učitelkám této školy se nelíbí, že jedna ZŠ předhání tu druhou a slibují dětem vše možné.

V jedné z těch ZŠ při představování jejich školy dali dětem krabici s hračkami, aby si nějakou vybraly. Poté jim sdělily, aby tu hračku dali na

poličku, že až jsem přijdou k zápisu a poté nastoupí do první třídy, že tu ta hračka na ně počká.

Některé děti, spíše ty citlivější doma brečely a nechtěli slyšet nic o tom, že by je rodiče dali do jiné školy než do této, ve které na ně čekají ty hračky. Tento přístup se učitelkám příliš nezamlouvá a proto není jejich kooperace příliš dobrá. Je to podle nich pěkná škola, ale nelíbí se jim takováto manipulace s dětmi. S touto základní školou sice i nadále spolupracují, ale jen proto, že je v blízkosti jejich mateřské školy.

Je to pouze jeden případ mateřské školy se základní školou o kterém vím.

Znám také mateřskou školu, kde je kooperace velmi dobrá.

Ty školy se nacházejí v Týně nad Vltavou. Je to možná tím, že jde o menší město. Jsou tu pouze dvě základní školy a dostatek dětí, takže se nemusí povyšovat jedna nad druhou.

Jejich spolupráce je stálá, vzájemná a probíhá už dlouhá léta.

Učitelky společně s předškolními dětmi chodí pravidelně na návštěvu do základní školy. Na návštěvu chodí průběžně celý rok, třeba jen na prohlídku výkresů v hale. Častější návštěvy probíhají před zápisem do první třídy.

Děti v mateřské škole jsou systematicky připravovány na zápis. V základní škole jsou učitelky velice ochotné spolupracovat. Při předem naplánované návštěvě předškolních dětí v základní škole jim učitelka první třídy ukáže všechny prostory jejich školy, alespoň ty nejčastější, se kterými se budou setkávat v prvních letech po jejich nástupu do první třídy. Ukáže jim názorně jak bude vypadat taková školní hodina. Budoucí prvňáčci si povídají se svými kamarády, kteří už školu navštěvují. Pohrají si společně a zažijí jednu vyučovací hodinu. Ta hodina většinou probíhá pozorováním prvňáků, prohlížením knížek a zahrají si také několik her.

Takové setkání je příjemné jak pro děti z první třídy, tak pro předškolní děti. Pro všechny děti je to jistá míra uvolnění a odreagování.

Myslím si, že v takovéto pohodové atmosféře by měla probíhat každá spolupráce.

Učitelky z mateřské školy nepředávají učitelkám do základní školy žádnou dokumentaci o dětech, ale při návštěvě si o dětech společně popovídají, což si myslím, že je určitě daleko lepší.

Především jsou to takové informace „Pepíček je bystrý a šikovný kluk, ale při učení něčeho nového na něho musíte pomaleji“ nebo třeba kdo má jaký problém „alergie, astma“. Určitě se o někom nebaví tak, že je hloupý a do školy nepatří.

Každému by se určitě líbila taková spolupráce, ale v dnešním světě, ve kterém vládne nadřazenost a podřazenost to nelze.

Dnešní svět a vše v něm se projevuje tak, že někdo musí dát najevo, že je lepší než ten druhý a proto spolu neustále vše soupeří. Tak jak spolu soupeří lidé, tak spolu soupeří i školy. Potom se jejich spolupráce projevuje tak, že se sice navštěvují, ale jen proto, že to mají ve svých školních plánech.

Při vzájemné kooperaci také určitě záleží na povahách učitelek. Pokud se jedné z těch učitelek nelíbí ta druhá, potom se také nesnaží o to aby spolu trochu více spolupracovali, i když je to dobré pro děti.

Učitelky by si měli uvědomit, že v jejich práci jde především o děti, které vychovávají.

2.3 Výzkumná část, popis zkoumaného vzorku a vyhodnocení použitého dotazníku

DOTAZNÍK

Vznik:

Před vytvořením dotazníku jsem si musela pořádně ujasnit, komu bude adresován.

Vzhledem k zadání bakalářské práce jsem si ujasnila, že musí být směřován hlavně na mateřskou základní školu.

Z tohoto důvodu jsem vypracovala dvě formy dotazníků.

Dotazník je psán formou nestrukturovanou, tedy otevřenou. Tuto formu dotazníku jsem zvolila proto, že se mohou učitelky otevřeně vyjádřit k řešenému problému.

Řešeným problémem je současná příprava přestupu dětí z mateřské školy na národní školu a s tím související kooperace mezi mateřskou školou

a národní školou.

Dotazník pro učitelky z elementární třídy základní školy má 22 otázek a dotazník pro učitelky z mateřské školy má 23 otázek.

Odpovědi nejsou nijak obsahově omezené. To jak budou učitelky odpovídat je pouze na jejich uvážení.

Jak už bylo řečeno dotazník je zaměřen na přípravu dětí na přestup do základní školy a no kooperaci mateřské školy se základní školou.

Chtěla jsem zjistit, zdali vůbec nějaká kooperace mezi nimi je, jak funguje, zda je dobrá či ne příliš dobrá a zda jsou děti připravovány na přestup do základní školy, jakými formami tato příprava probíhá a zda je ta příprava dostačující.

Moje otázky byli směřovány takto:

- Spolupracuje Vaše MŠ (ZŠ) s některou (ZŠ) MŠ ve Vašem okolí?
- Myslíte si, že je Vaše spolupráce dobrá nebo by se na ní dalo něco zlepšit?
- Jakými formami probíhá spolupráce mezi Vámi?
- Jak připravujete děti pro vstup do základní školy?

Zadání dotazníku:

První dotazník jsem připravila do čtyř mateřských škol. Z toho dvě mateřské školy se nacházejí ve městě a dvě mateřské školy jsou venkovského typu.

Druhý dotazník jsem připravila pro čtyři elementární třídy základní školy. Z toho dvě první třídy základní školy se nacházejí ve městě a dvě první třídy základní školy se nacházejí na vesnici.

Celkem byly do mateřských škol dány čtyři dotazníky a do základních škol tak též čtyři dotazníky.

Díky vstřícnosti a ochotě všech učitelek se mi vrátilo všech osm vyplněných dotazníků.

Všechny dotazníky jsou anonymní.

Formu dotazníku jsem zvolila z mnoha důvodů snadného získávání informací v poměrně krátkém čase. Také anonymita je relativně přesvědčivá.

Dotazníky byly vyhodnoceny všechny tedy osm z celkového počtu osmi.
Tento výzkum je tedy přesný.

Vyhodnocení 1. použitého dotazníku:

Použitý dotazník má 23 otázek. Z toho 8 otázek je zaměřeno na kooperaci mateřské školy se základní školou. 5 otázek je zaměřeno na přípravu dětí na základní školu a 10 otázek z tohoto dotazníku tvoří základní orientační údaje.

Dotazník účel splnil. Přesto jeho kvalita není příliš vysoká. Možné odpovědi mohli být propracovanější. Některé otázky měly být lépe specifikované. Například měli být uvedeny možné formy kooperace.

Vyhodnocení 2. použitého dotazníku:

Použitý dotazník má 22 otázek. Z toho 9 otázek je zaměřeno na kooperaci základní školy s mateřskou školou. 9 otázek je zaměřeno na přípravu přestupu dětí do základní školy a 4 otázky jsem zařadila do orientačních základních údajů.

FREKVENČNÍ TABULKY

1. Základní údaje

MŠ	Počet dětí	ZŠ v okolí	Kooperace se ZŠ			Možnost zlepšení		Kooperace s rodiči		Dokumentace o dětech		
			Stálá	Náhodná	ANO	NE	NEVÍM	ANO	NE	ANO	NE	
1	70	2	1		1			1		1		
2	168	2	1		1			1		1		
3	27	1	1				1	1		1		
4	54	1		1		1		1		1		
=204		=6										
r=51		r=1,5										

2. Frekvence a formy spolupráce

MŠ	Četnost	Formy kooperace		Příprava na přechod
		se ZŠ	s rodiči	
1	M	1, 5	3,4	1, 2, 3, 4
2	P	1, 2	1, 2, 3	2, 4, 5
3	M	3	1, 2, 3	5
4	P	1, 3, 5	1, 3	1

Četnost – T - týdně

M - měsíčně

P - pololetně

Formy spolupráce s rodiči

1. Besídky

2. Rodičovské schůzky

3. Různé akce

4. Divadelní představení

Formy kooperace se ZŠ

1. Návštěva školy a 1. třídy

2. Divadelní představení

3. Různé akce

4. Jiné formy

5. Účast na vyučování

Příprava na přechod

1. Rozhovory o škole

2. Pracovní listy

3. Seznámení s čísli, písmeny,

4. Vedení k samostatnosti

5. Průběžná příprava při všech činnostech

FREKVENČNÍ TABULKY

1. Základní údaje

ZŠ	Počet MŠ v okolí	Kooperace MŠ se ZŠ	Možnost zlepšení kooperace	Kooperace s rodiči	
		ANO	NE	ANO	NE
1	3	I	I	I	
2	3	I	I	I	
3	1	I	I	I	
4	1	I	I	I	
=8					
r=2					

2. Frekvence a formy spolupráce

ZŠ	Formy kooperace s MŠ	Formy kooperace s rodiči	Formy představení ZŠ	Dostatečná příprava na přechod do ZŠ	
				ANO	NE
1	1	1, 3	4, 5	I	
2	1, 3	2, 3, 4	1, 2	I	
3	2	2	1, 2	I	
4	3	3	3	I	

Formy kooperace s MŠ

1. Neformální schůzky
2. Porada
3. Různé společné akce, výlety

Formy kooperace s rodiči

1. Ukázkové hodiny během dne
2. Běžná konverzace
3. Třídní schůzky
4. Účast na akcích – besídky

Formy představení MŠ

1. Různé akce, besídky,...
2. Den otevřených dveří
3. Internetové stránky
4. Odpoledne tzv. „klubíčko předškoláků“
5. Návštěva před zápisem do ZŠ

3. Závěry výzkumu

Vyhodnocení dotazníku č.1:

Ve čtyřech mateřských školách, ve kterých byl dělán výzkum je celkem 204 dětí, z toho průměrně na jednu mateřskou školu připadá 51 dětí.

Mateřské školy spolupracují celkem se šesti základními školami, z toho průměrně na jednu mateřskou školu připadá 1,5 školy základní.

Dále výzkum ukázal, že tři z celkového počtu čtyř mateřských škol říkají, že je jejich spolupráce se základní školou dobrá a stálá. Pouze jedna mateřská škola ze čtyř tázaných uvádí, že je její spolupráce se základní školou dobrá, ale pouze náhodná. Dvě mateřské školy i přesto, že je jejich vzájemná kooperace se základní školou dobrá a stálá si myslí, že je ještě možnost na zlepšení. Toto zlepšení vidí převážně ve větší míře pořádání společných akcí.

Jedna mateřská škola si myslí, že možnost na zlepšení není a jedna mateřská škola uvádí, že neví zdali je nějaká možnost na zlepšení.

Všechny čtyři mateřské školy ve značné míře spolupracují se základní školou tak, že pořádají různé společné akce a výlety, navštěvují základní školu a její první třídu a zúčastňují se náhledu výuky. Četnost této spolupráce je ve dvou případech pravidelná měsíční a ve dvou případech pouze pololetní.

Na dotaz zda mateřská škola spolupracuje nějakým způsobem i s rodiči dětí všechny učitelky mateřských škol odpověděly že ano. Tato spolupráce v největší míře spočívá v pořádání různých akcí pro rodiče a s rodiči, v pořádání besídek a také bývají sjednávány rodičovské schůzky.

Pokud shrnu dosažené výsledky, které pojednávají o přípravě dětí na základní školu docházím k závěru, že děti jsou v mateřských školách systematicky připravovány. Příprava dětí na přestup do základní školy spočívá v průběžné přípravě při všech činnostech, v rozhovorech o škole, ve vypracovávání pracovních listů, kde se děti seznamují například s početními představami, se základními geometrickými tvary a hlavně se učí správný úchop tužky.

Vyhodnocení dotazníku č.2:

Tento dotazník byl zaměřen na učitelky základních škol a na jejich kooperaci se školou mateřskou a co si myslí o přípravě dětí na přestup do základní školy.

Celkem byl průzkum dělán ve čtyřech základních školách. Podle výsledků z tabulek základní školy celkem spolupracují s osmi mateřskými školami. Z toho na každou základní školu připadají průměrně dvě mateřské školy. Učitelky ve všech čtyřech základních školách si myslí, že je jejich kooperace s mateřskou školou dobrá, ale také všichni čtyři vidí ještě možnost na zlepšení.

Toto zlepšení vidí též ve více společně pořádaných akcí.

Základní školy s mateřskými školami spolu většinou kooperují formou neformálních schůzek a v pořádání společných akcí.

Kromě spolupráce s mateřskou školou spolupracuje základní škola také s rodiči dětí. Formy této spolupráce spočívají především ve třídních schůzkách pořádaných pro rodiče a v běžné konverzaci s rodiči.

Na otázku, co si myslí učitelky základních škol o přípravě dětí v mateřských školách na jejich vstup do základní školy všichni odpověděli, že je dostatečná.

Na úplný závěr bych chtěla shrnout oba dotazníky.

Pokud se jedná o problém přípravy dětí na přestup z mateřské do základní školy, si vzhledem k dotazníkovému šetření myslím, že učitelky mateřských škol dělají vše proto, aby děti dobře připravily na jejich novou dráhu životem.

Co se týče kooperace mateřské školy se školou základní mohou dle dotazníků říci, že je dostačující, přestože pani učitelky vidí možnost na zlepšení. To zlepšení vidí ve více společně pořádaných akcí. Určitě by to bylo dobré, ale vzhledem k učebním osnovám základní školy to není reálné.

Závěr

V závěru mé práce bych chtěla shrnout dosažené výsledky.

Příprava dětí na přestup z mateřské školy do školy základní je nedílnou součástí života dítěte a určitě nikdy nevymizí.

Předškolní zařízení je základem rozvoje osobnosti dítěte.

Každá mateřská škola si uvědomuje, že její práce by měla navazovat na výchovně vzdělávací práci školy základní. I přes neustále nové požadavky na výchovu

a vzdělávání a nově vypracovávané programy pro výchovu a vzdělávání je vždy na prvním místě dobře připravit dítě na jeho budoucí život.

Dokladem toho, že mateřská škola navazuje na školu základní je jejich vzájemná kooperace. Tato kooperace je také tedy důležitá pro kvalitní přípravu dětí. Proto, aby byla ta příprava alespoň do značné míry postačující by měla být vzájemná kooperace stálá a dobrá.

Ráda bych uvedla, že i přesto, že učitelky mateřských i základních škol uvádějí možnosti na zlepšení, přesto tato kooperace bývá dobrá a ve většině případů

i stálá.

Důležitá pro kvalitní přípravu na přestup dětí není pouze kooperace se základní školou, ale také je důležitá kooperace s rodiči dětí. Je to z toho důvodu, že mateřská škola navazuje na výchovu rodinou a samo dítě by se nemohlo kvalitně vzdělávat. Nejen mateřské škole, ale i rodičům dětí by mělo záležet na tom, aby bylo dítě dobře připravené na jeho další krok v životě.

Protože již v dnešní době nejsou striktně stanovené hranice na výchovu a vzdělávání a vše je volnější, mají i rodiče více možností zapojování se do výchovy a vzdělávání svých dětí společně s mateřskou školou. Rodiče mají možnost vyjádřit se k výchově svého dítěte v předškolním zařízení, mají možnost nahlédnutí do školního vzdělávacího programu, mohou se podívat přímo do školní třídy a vidí výsledky prací svého dítěte přímo na nástěnkách ve školní šatně.

V mateřské škole se dítě setkává se základními zkušenostmi a požadavky budoucího života. Poznává zde základy pro jeho úspěšné zařazení do společnosti a získává zde základní představy matematické, jazykové a společenskovední.

Elementární třída základní školy na tyto základní informace navazuje a dále je rozšiřuje.

Pro mé budoucí povolání učitelky mateřské školy mi tato práce přinesla mnoho nových poznatků. Ačkoliv jsem si myslela, že na tomto tématu není nic co k zamyšlení, že je to věc přirozená, zjistila jsem, že skutečnost je jiná.

Díky vypracování této práce jsem si více uvědomila jak je důležitá soustavná příprava na školu, jak důležité poslání má předškolní zařízení a jak důležitá je vhodná motivace dětí k práci.

Taková motivace, která vede děti k chuti získávat nové informace a neodrazuje je od učení.

PŘEHLED POUŽITÉ A CITOVANÉ LITERATURY

1. Helus, Z. : Dítě v osobnostním pojetí, Praha, portál, 2004
2. Mertin, V., Gillernová, I. : Psychologie pro učitelky mateřské školy, Praha, Portál, 2003
3. Opravilová, E., Gebhartová, V.: Rok v Mateřské škole, Praha, Portál, 2003
4. Piřha, P., Helus, Z. : Vzdělávací program obecná škola, Praha, Portál, 1996
5. Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy, Praha, SPN, 1984
6. Průcha, J. : Alternativní školy a inovace ve vzdělávání, Praha, Portál, 2001
7. Průcha, J. : Vzdělávání a školství ve světě, Praha, Portál, 1999
8. Vzdělávací program národní škola, MŠMT ČR, Fortuna, 1996
9. Informatorium 3-8, číslo 1 leden 2004, ročník XI, Praha, Portál
10. www.ssvp.wz.cz
11. www.dobromysl.cz
12. www.rodina.cz

SEZNAM PŘÍLOH

1. Dotazník č.1
2. Dotazník č.2
3. Ukázky pracovních listů pro přípravu dětí na základní školu

1) Dotazník

Vážená paní učitelko,

V rámci mé bakalářské práce na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity, na téma **současná příprava při přestupu dětí z mateřské školy na národní školu**, si Vás dovoluji požádat o spolupráci.

Prosím Vás, abyste si následující otázky pečlivě přečetli a pravdivě zodpověděli. Vyplněný dotazník vložte do přiložené obálky nejpozději do týdne.

Tento dotazník je anonymní.

Děkuji za Vaši ochotu.

S pozdravem Bartáková Veronika

Studentka JČU – MŠp3.

1. Kolik máte ve Vaší mateřské škole dětí?
2. Víte, kolik je v blízkosti Vaší školy základních škol?
3. Pokud ANO, kolik?
4. Spolupracujete s některou základní školou ve Vaší blízkosti?

5. Pokud ANO, s kterou?

6. Myslíte si, že je Vaše kooperace dobrá?

7. Dalo by se na ni ještě něco zlepšit?

8. Pokud ANO, co?

9. Jakými formami tato spolupráce probíhá?

10. Jak často navštěvujete s dětmi základní školu předtím než jdou k zápisu?

11. Je Vaše spolupráce se základní školou stálá, náhodná nebo až ke konci roku?

12. Spolupracujete nějakým způsobem i s rodiči dětí?

13. Jakými formami probíhá tato spolupráce? (besídky, výlety,)

14. Myslíte si, že je míra spolupráce větší na mateřské škole nebo na základní škole?

15. Pokud na MŠ, proč? Pokud na ZŠ, proč?

16. Jak návštěva v základní škole probíhá?

17. Při vypracování vašeho ŠVP začleňujete do něho i oblasti návaznosti na základní školu?

18. Co víte o výchovně vzdělávacím plánu základní školy?

19. Jak připravujete děti na přechod na základní školu?

20. Je ve Vaší mateřské škole vedena nějaká dokumentace o dětech, které půjdou do první třídy?

21. Co v takové dokumentaci uvádíte?

22. Dáváte tuto dokumentaci učitelkám na základní školu?

23. Pokud ANO, myslíte si, že toho učitelky na základní škole nějak vychází?

2) Dotazník

Vážená paní učitelko,

V rámci mé bakalářské práce na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity, na téma **současná příprava při přestupu dětí z mateřské školy na národní školu**, si Vás dovoluji požádat o spolupráci.

Prosím Vás, abyste si následující otázky pečlivě přečetli a pravdivě zodpověděli. Vyplněný dotazník vložte do přiložené obálky nejpozději do týdne.

Tento dotazník je anonymní.

Děkuji za Vaši ochotu.

S pozdravem Bartáková Veronika

Studentka JČU – MŠp3.

1. Spolupracuje Vaše základní škola s některou s mateřských škol ve Vašem okolí?
2. Pokud ANO, se kterou?
3. Myslíte si, že Vaše spolupráce je dobrá?
4. Dalo by se na ni ještě něco zlepšit?

5. Pokud ANO, co?

6. Jakými formami tato kooperace probíhá?

7. Myslíte si, že je míra spolupráce větší na MŠ nebo na ZŠ?

8. Pokud na MŠ, proč? Pokud na ZŠ, proč?

9. Co víte o výchovně vzdělávacím plánu mateřské školy?

10. Jsou podle Vás děti dostatečně připraveny v mateřské škole na nástup do základní školy?

11. Doporučily by jste učitelkám mateřských škol ještě něco?

12. Jak u Vás probíhá představení Vaší základní školy?

13. Mají možnost návštěvy ve Vaší základní škole s dětmi i rodiče, dříve než půjdou k zápisu?

14. Spolupracujete nějakým způsobem i s rodiči dětí?

15. Jakými formami probíhá tato spolupráce?

16. Spolupracujete s mateřskou školou v průběhu školního roku?

17. Předávají Vám učitelky z mateřských škol nějakou dokumentaci o dětech?

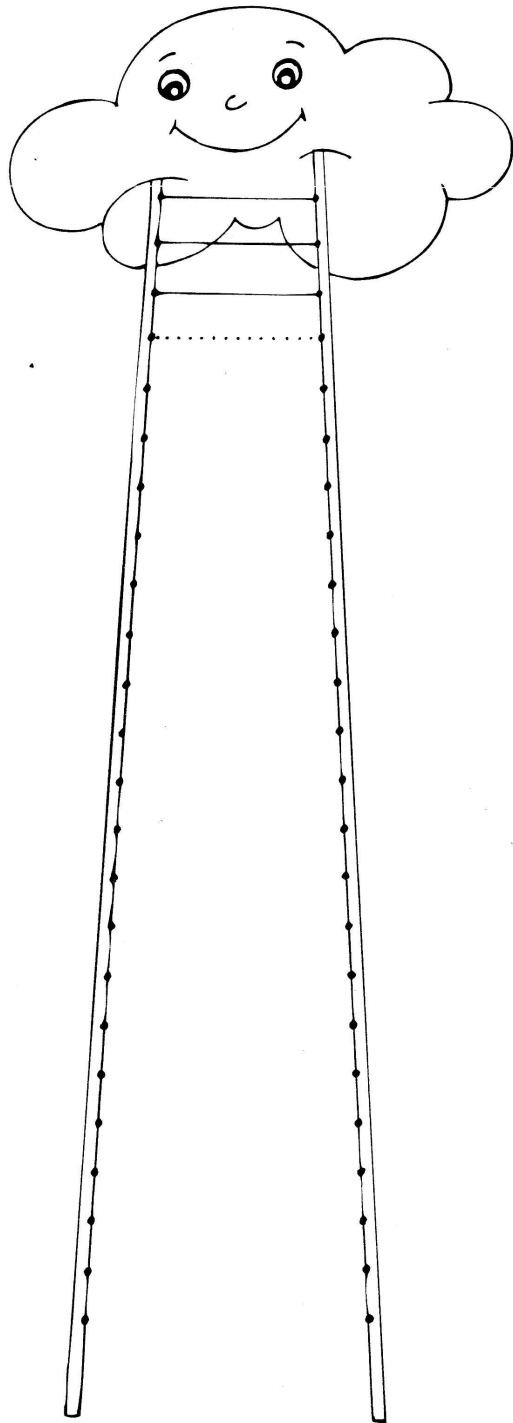
18. Pokud ANO, jak potom taková dokumentace vypadá. Co se v ní uvádí?

19. Vycházíte z těchto údajů nějak?

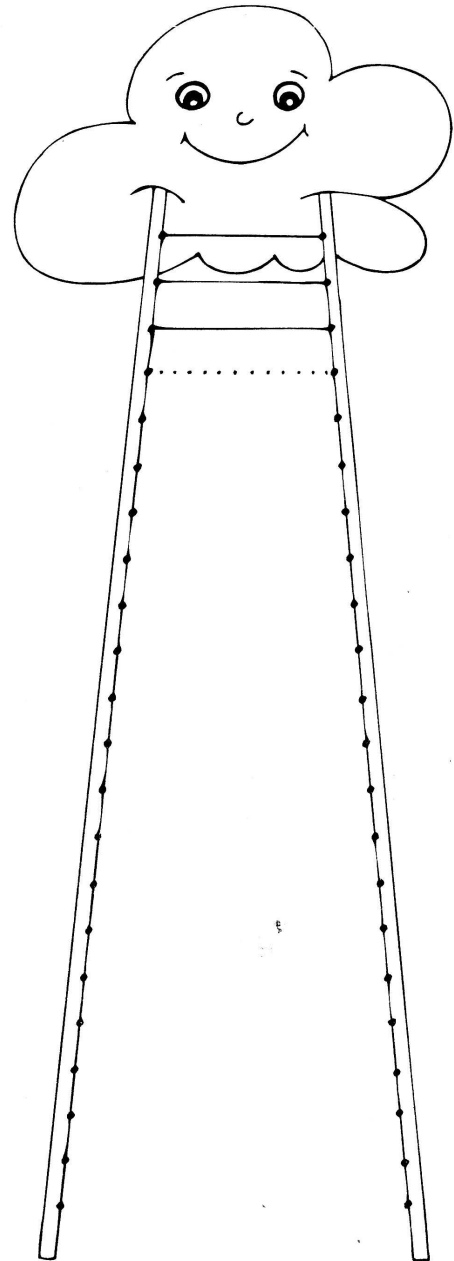
20. Mají děti možnost účastnit se vyučování s ostatními dětmi?

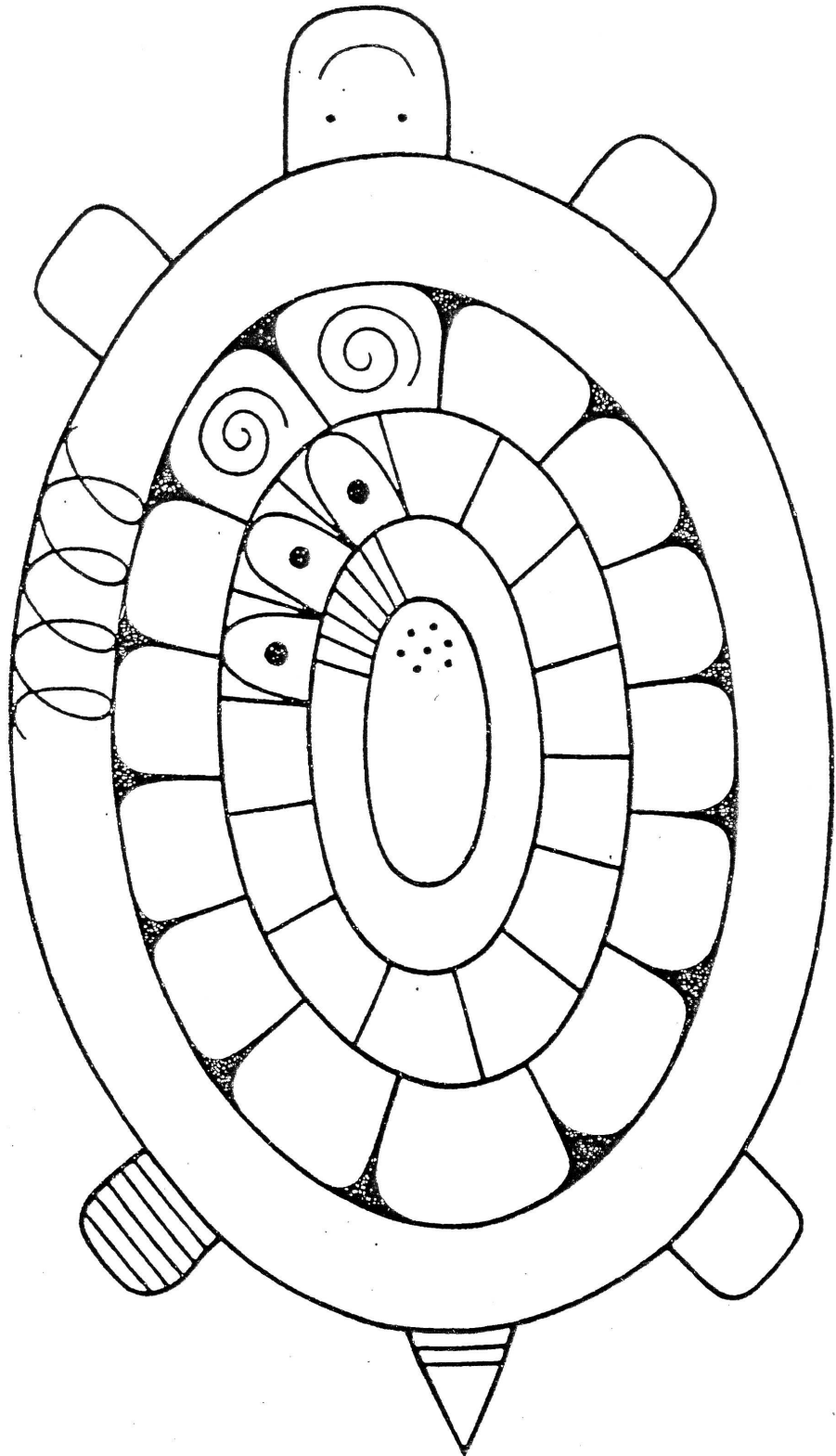
21. Jak potom taková hodina vypadá?

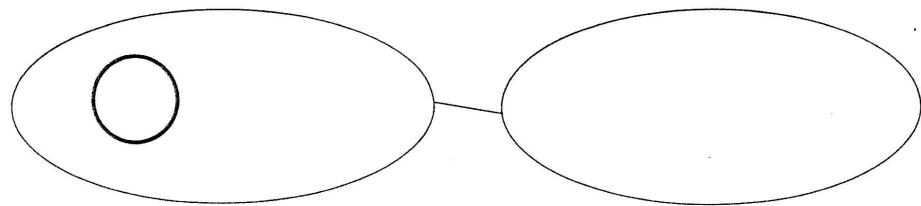
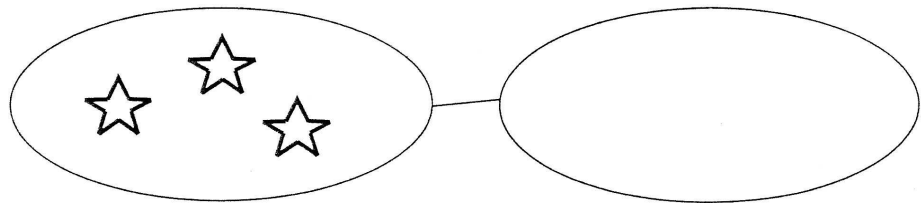
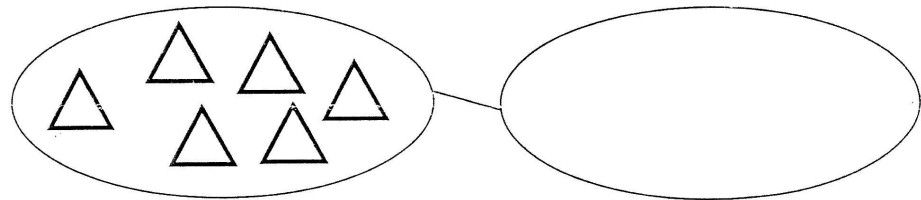
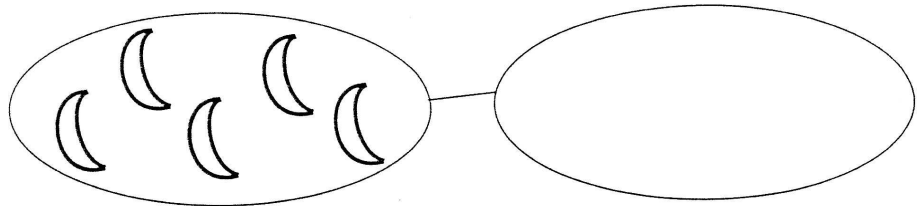
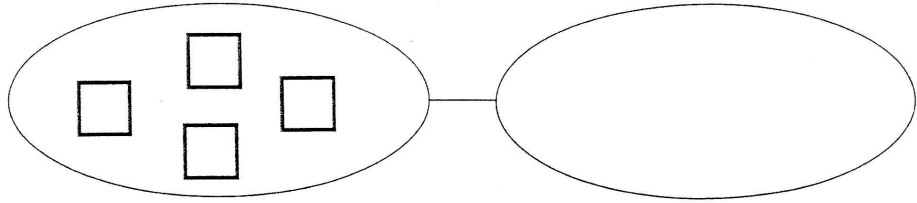
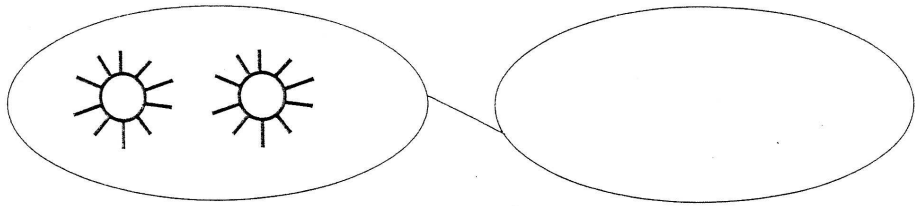
22. Myslíte si, že je to dobré? Dobrý příklad pro budoucího prvňáka?

Dlouhý žebřík tady máme
- mráčky můžem navštívit.
Žebříku však něco chybí
- příčky musíš doplnit.

V každé řadě je jeden z obrázků nakreslený obráceně. Najdeš, který to je? Vybarvi ho.

